

A legkorábbi latin betűs magyar nyelvű szövegemlék
(1192-95)

Halotti beszéd és könyörgés

Látjátuk feleim szümtükhel,
mik vogymuk: isá, por és homou
vogymuk. Mënyi milosztben
terömtevé elevé miü isëmüköt
Ádámot, és adutta valá neki
paraadicsumot házoá. És mënd
paradicsumben valou gyimilcsék-
tül mondá neki élnië. Hëon
tilutoá ut igy fá gyimilcsétul.
Gye mondoá neki, mërèt nüm
ënëik: isa, ki napon ëmdöl
az gyimilcstul, halálnék
haláláal holsz. Hadlavá
holtát terömtevé Istentul, gye
feledevé. Engedé ürdüng intetüi-
nek, és ëvék az tilvot
gyimilcstul. És az gyi-
milcsben halálu ëvék. És az gyi-
milcsnek ül keseröü vala
vizë, hugy turkolat migé szakasztja
valá. Nüm hëon mogánek, gye
mënd u fajánek halálut ëvék.
Haraguvék Isten, és vetevé út
ez munkás világ belé: és lëün
halálnék és pukulnek fëszë,
és mënd u nemënek. Kik azok?
Miü vogymuk. Hugy és tiü
látjátuk szümtükhel: isa, és
nüm igy embër múlhatja ez
vermöt, isa mënd azhuz járou
vogymuk. Vimádjuk Uromk Isten
këgyilmét ez lélekért, hugy
jorgasson u neki, és këgyigy-
gyën, és bulcsássá mënd u
bunét! És vimádjok szen[t]
ahszin Máriát ë boudog Miháël
arhangyëlt és mënd angyëlkot,
hugy vimádjanak éréttë! És
vimádjok szent Péter urat,
kinek adot hatalm oudania és
këtnië, hugy oudja mënd
u bunét! És vimádjok mënd

The oldest handwritten Hungarian text in Latin characters
dating from 1192-95

Funeral sermon and prayer

Behold, brethren, with your own eyes,
what we are. Behold, 'tis but dust and
ashes that we are. In what grace did
[God] create in the beginning our
ancestor, Adam, and he gave unto him
Paradise as an abode. And he gave unto
him all the fruits of paradise for life. Only
one fruit did he forbid unto him. But he
also told him why he must not eat: "Verily,
the day thou shall eat thereof, thou shalt
die with deadly death". He heard his own
death from God, his Creator, but he
forgot. He yielded to the devil's bidding
and ate of that forbidden fruit, and he ate
death therewith. And the juice of that
fruith was so bitter that it stuck in his
throat. Not only for himself, but for all his
kind did he eat death. And God was
wrathful and threw him into this world of
labours, and he became a prey unto death
and hell, and all his kind. Who are they?
We are. As ye behold with your own eyes:
verily, no man shall escape this pit, verily,
we shall all come therein. Let us worship
the grace of God for this soul, that he may
have mercy on him, and be graceful, and
may forgive all his sins. We ask the
blessed Virgin and the blessed Archangel
Michael and all the angels to pray for him.
And we adore Lord Saint Peter
To whom the power hath been giveneth
To release and to bond, to release from
All the sins. And we adore all saints
To be of his aid before our Lord so that
God may forgive his sin on account of
Their prayer. And may he be delivered
From the persecution of the devil and the
torment of hell and may he be led into the
Tranquility of paradise and be showneth
The way to heaven and may he partake
Of all that is good. And ye shall cry out
Three times to our Lord:

szentököt, hogy legyenek neki
segéd Uromk színé eleüt, hogy
Isten iü vimádságok miá bul-
csássa u bunét! És szobodohha
ut ürdüng ildetüitul és pukul
kínzatujátúl, è vezessè ut pá-
radicsum nyugalma belí, és adjon
neki münyi uruszág belé utat
és mënd jouben részèt! És
kiássátuk Uromkhuz hármúl:
kyrie eleison!
Szerelmes brátim! Vimádjomuk
ez szégín embèr lilkiért,
kit Úr ez napon ez hamus világ
timnücè belol menté, kinek ez
napon tètét tömetjök; hogy
Úr ut këgyilméhel Ábraám,
Izsák, Jakob kebelében helhezjè;
hogy bírságnap jutván mënd u
szentèi és ünüttei küzèkøn
jou felol johtatnia íleszjè
ut! És tiü bennetük. Clamate
ter: kyrie eleison!

kyrie eleison!
Me beloved brothers and sisters!
Ye shall say prayers for the soul of
This poor man, who hath been saveth
By the Lord from the prison of this
False world, whose body we bury
On this day so that the Lord may
Place him in his grace on the bosom
Of Abraham, Isaac and Jacob
Among the chosen ones,
His saints who sit upon His right hand;
And that this man's soul may ascend
When the Day of Judgment comes.
So be it for you all.
Clamate ter. Kyrie Eleison!